



# Lokalna samouprava

MESEČNIK STALNE KONFERENCIJE GRADOVA I OPŠTINA

BROJ 4

OKTOBAR 2005.

Objavljeno kao dodatak  
nedeljnika **VREME** br.770  
od 6. oktobra 2005.

**Nenad Bogdanović,**  
gradonačelnik Beograda:

## **BUDUĆNOST BEOGRADA JE U SEKTORU USLUGA**



### **SASTANAK VLADE I SKGO:**

## **Ustavno redefinisanje lokalne samouprave**

**UPRAVLJANJE ZEMLJIŠTEM  
I GEOINFORMACIONI SISTEMI U SRBIJI**

4

TEMA BROJA: Sastanak SKGO i Vlade Srbije

6

INTERVJU: Nenad Bogdanović, gradonačelnik Beograda

9

PROJEKTI: LA 21 i Podrška jačanju učešća građana

10

KONFERENCIJE: Upravljanje zemljištem i GIS u Srbiji

10

INTERVJU: Ivan Aleksić, direktor RGZ-a

12

LIBER PERPETUUM (2): Sunce, dugoročna investicija

13

KA EVROPI: Početak saradnje sa opštinama iz EU

14

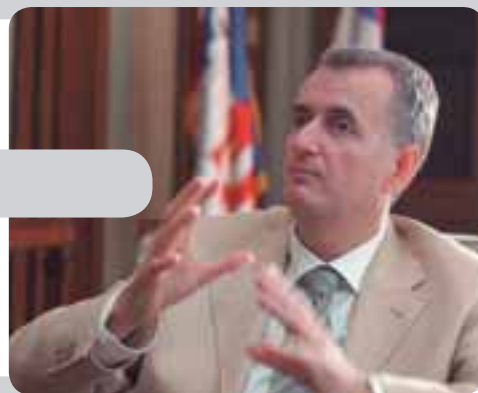
INFORMATIVNO: Aktivnosti SKGO

14

OPŠTINSKI ŽIVOT: Kratke vesti

16

OPUŠTENO: Internet adrese opština



Mesečnik "Lokalna samouprava" je izdanje Stalne konferencije gradova i opština i redovan je dodatak nedeljnika "Vreme". Ovaj dokument izrađen je uz finansijsku pomoć Evropske unije/EAR – Programa podrške opštinama Istočne Srbije, SIDA – Švedske agencije za međunarodni razvoj, UNDP/CBF – Programa za razvoj Ujedinjenih nacija/Jačanje kapaciteta Stalne konferencije gradova i opština i GTZ – Nemačke organizacije za tehničku saradnju. Za stavove izražene u ovom časopisu jedino je odgovorna Stalna konferencija gradova i opština i oni ni u kom slučaju ne odražavaju stavove EU, EAR, SIDA, UNDP/CBF niti GTZ.

Urednici: Zorica Vukelić i Biljana Vasić

Fotografije: Vreme i SKGO

Grafička postavka: Vreme

Štampa: Rotografika, Subotica

STALNA KONFERENCIJA

GRADOVA I OPŠTINA

Makedonska 22, Beograd

tel/fax: 011/3223-446

e-mail: [secretariat@skgo.org](mailto:secretariat@skgo.org)

<http://www.skgo.org>



## Sistem lokalne samouprave u Srbiji

U izdanju SKGO-a upravo je izašla iz štampe knjiga Sistem lokalne samouprave u Srbiji, čiji je autor prof. dr Bogoljub Milosavljević. Ova publikacija je objavljena u okviru projekta „Razvoj kapaciteta Stalne konferencije gradova i opština“, koji zajedno sprovode Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) i SKGO, uz finansijsku podršku Švedske agencije za međunarodni razvoj (Sida). Umesto prikaza knjige, prenosimo delove iz recenzije prof. dr Mijata Damjanovića:

„Sadržaj i struktura priručnika prof. dr Bogoljuba Milosavljevića Sistem lokalne samouprave u Srbiji nesumnjivo upućuje na prethodni zaključak da su u ovom radu 'pokrivena' gotovo sva bitna i tradicionalna područja lokalne demokratije, lokalne zajednice, lokalne vlasti i lokalne samouprave. Takođe, sistem lokalne samouprave smešten je u širi politički, pravni, ekonomski i društveni kontekst, ne samo Srbije već i EU. Time je rad dodatno obogaćen u pogledu evolutivnog, istorijskog pristupa i vrednih komparacija, kako u pogledu prikaza sadašnjeg stanja tako i u pogledu predstojećih integracionih procesa u odnosu na komunitarno pravo EU. Rad se sastoji od deset poglavlja i pratećih priloga: Evropska povelja o lokalnoj samoupravi i Zakon o lokalnoj samoupravi, Rečnik pravnih i političkih pojmova, Pregled korišćenih pravnih akata i relevantne literature kao i Indeks pojmova... Ovaj veliki i složeni činjenički materijal prof. Milosavljević je izložio na metodološki prikladan i logičan način. Poseban kvalitet rada predstavlja konciznost i preciznost jezika i stila, koji probleme i pitanja ne ostavljaju bez odgovora. Ovi kvaliteti su solidna garancija da ovo štivo može poslužiti kao dobra inspiracija i osnova znanja svima onima koji se interesuju za višeznačne probleme lokalne samouprave. S toga i predlažem ovaj rad za publikovanje, jer će mnogima biti od praktične koristi za bolje razumevanje razvojnih dilema lokalne samouprave a sledstveno i njene svrsishodnije zaštite...“



# Godinu dana novih lokalnih vlasti



Piše:  
ĐORĐE STANIČIĆ,  
generalni  
sekretar SKGO

Za Stalnu konferenciju gradova i opština i sve njene članice, kao i za Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu, postavlja se jedno nezaobilazno pitanje: da li je novi sistem organizacije lokalne vlasti, koji je normativno uspostavljen još Zakonom o lokalnoj samoupravi od 2002. godine, a stvarno primenjen tek od održavanja pomenutih lokalnih izbora, uistinu valjano osmišljen i utemeljen u zakonskim i statutarnim odredbama?

Devetnaestog septembra navršilo se godinu dana od sprovođenja lokalnih izbora u Srbiji. U živom sećanju javnosti ostale su dileme i otezanja, a naročito neobičajene političke nagodbe, koje su pratile konstituisanje skupština pojedinih opština i gradova. Još veću pažnju izazvale su prilično jake tenzije i oštre političke nesuglasice do kojih je povremeno dolazilo između predsednika opština i gradonačelnika kao nosilaca izvršne vlasti, na jednoj strani, i lokalnih skupština kao ranijih posednika i izvršne i normativne vlasti u opštini i gradu, na drugoj strani. U nekim, istina malobrojnim sredinama, takve tenzije i neslaganja još traju i ozbiljno otežavaju funkcionisanje lokalnih organa vlasti.

Za Stalnu konferenciju gradova i opština i sve njene članice, kao i za Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu, postavlja se s tim u vezi jedno nezaobilazno pitanje: da li je novi sistem organizacije lokalne vlasti, koji je normativno uspostavljen još Zakonom o lokalnoj samoupravi od 2002. godine, a stvarno primenjen tek od održavanja pomenutih lokalnih izbora, uistinu valjano osmišljen i utemeljen u zakonskim i statutarnim odredbama? Odnosno, da li jednogodišnje iskustvo u primeni tog sistema potvrđuje ili osporava nesumnjivo reformsku koncepciju zakonodavca? Dodatno i ne manje važno, da li je proporcionalni izborni sistem, po kome su sprovedeni lokalni izbori za odbornike lokalnih skupština pre godinu dana, prikladan za lokalni nivo vlasti ili ga, kako se to često može čuti, treba korigovati delimičnim ili potpunim vraćanjem na većinski izborni sistem?

Do odgovora na navedena pitanja ili, barem, do bližih naznaka sadržine tih odgovora, trebalo bi da se uskoro dođe na okruglom stolu, čije je održavanje planirano za naredni period u organizaciji Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu i Stalne konferencije gradova i opština.

Period od godinu dana jeste uistinu kratak za celovite ocene o vrlinama i manama novog sistema organizacije lokalne vlasti. Reformske ambicije i potreba brže demokratizacije, međutim, ne dopuštaju da se vreme gubi. Puno oživotvorenje principa Evropske povelje o lokalnoj samou-

pravi ima prioritet i za lokalni i centralni nivo vlasti. Lokalni nivo vlasti imao je i ima veću vitalnost od širih nivoa vlasti i stoga se očekuje da i u ovom vremenu i na ovom prostoru ta njegova prednost bude nanovo potvrđena.

U Stalnoj konferenciji gradova i opština, kao predstavniku interesa svog članstva i jednom od priznatih aktera u procesu reforme lokalne samouprave, uviđa se, i u svakodnevnoj komunikaciji sa opštinama i gradovima potvrđuje, da zakonska rešenja o organima lokalne vlasti nije lako dosledno primeniti, kao i da ona u praksi rađaju brojne nedoumice. Izvori tih teškoća i nedoumica svakako jesu delom u činjenici da je reč o novim zakonskim rešenjima, ali i u njihovoj nedorečenosti, nepreciznosti ili sličnim slabostima. Stoga je potrebno da se ta rešenja dalje dograđuju i pojašne, naročito ona o položaju i međusobnim odnosima opštinske i gradske skupštine, predsednika opštine i gradonačelnika i opštinskog i gradskog veća. Položaj lokalne uprave je, takođe, neophodno što pre zakonom prikladno i na savremen način regulisati, jer ona i dalje funkcioniše u pravnom okviru koji je, kao privremen, stvoren još daleke 1991. godine. Kao što se iz opština može redovno čuti, jedinstvena organizacija vlasti za sve opštine i gradove u Srbiji, propisana zakonom, pokazuje stalno svoje mane i valjalo bi je učiniti fleksibilnijom, a time verovatno i efikasnijom.

To su neke od osnovnih ideja koje nameravamo da, uz obilje konkretnih primera iz prakse, ponudimo na okruglom stolu. Od naših čitalaca, građana i poslanika lokalne samouprave, očekujemo dodatne predloge i ideje, ubedeni da smo svi zajedno zainteresovani za efikasnu i delotvornu, jeftinu i odgovornu lokalnu vlast.

Redakcija mesečnika "Lokalna samouprava", koji izlazi svakog prvog četvrtka u mesecu, poziva svoje čitaoce da aktivno učestvuju u kreiranju sadržaja mesečnika posvećenog aktivnostima u opštinama i gradovima u našoj zemlji (ili u regionu) i problemima koji su značajni za unapređenje lokalne samouprave u Srbiji. Imejl adrese na koje možete da nam pišete: [secretariat@skgo.org](mailto:secretariat@skgo.org), ili [posta@vreme.com](mailto:posta@vreme.com), sa naznakom – za časopis "Lokalna samouprava".





# Ustavno redefinisavanje lokalne samouprave

Dugo očekivani sastanak "na vrhu" predstavnika republičke vlasti s jedne strane i predstavnika lokalne samouprave sa druge održan je nedavno u Vladi Srbije. Kako je naglasio premijer Vojislav Koštunica, prvi korak ka partnerstvu između lokalnih i republičkih vlasti postignut je razmenom mišljenja

Predsedništvo Stalne konferencije gradova i opština (SKGO) sastalo se 19. septembra 2005. godine sa predsednikom Vlade Republike Srbije Vojislavom Koštunicom i resornim ministrima radi postizanja dogovora o stalnom dijalogu između Vlade Srbije i SKGO-a, kao i razmatranja gorućih pitanja lokalne samouprave koja se, pre svega, odnose na uspostavljanje imovine lokalne samouprave i novog sistema finansiranja gradova i opština.

Osim predsednika Vlade, na sastanku su učestvovali ministar za državnu upravu i lokalnu samoupravu Zoran Lončar, ministar finansija Mladan Dinkić, ministar privrede Predrag Bubalo, ministar za kapitalne investicije Velimir Ilić i ministar trgovine, turizma i usluga Bojan Dimitrijević. Na drugoj strani, Stalnu konferenciju gradova i opština predstavljali su predsednik Stalne konferencije i gradonačelnik Kragujevca Veroljub Stevanović, generalni sekretar SKGO-a Đorđe Staničić, gradonačelnik Niša, predstavnik Novog Sada i predsednici ili predstavnici opština Aleksandrovac, Apatin, Vranje, Vračar, Valjevo, Zaječar, Zrenjanin, Kruševac, Mladenovac, Novi Beograd, Ražanj, Sombor, Sokobanja, Sremski Karlovci i Kraljevo.

Predsednik Vlade Republike Srbije pozdravio je ideju o uspostavljanju stalnog dijaloga i saradnje između centralnih i lokalnih vlasti i na samom početku istakao da je za dostizanje standarda koji u ovoj oblasti važe u Evropi kod nas potrebno usvojiti i izmeniti još nekoliko zakonskih akata, odnosno da je neophodno donošenje zakona o imovini i zakona o glavnom gradu, kao i revizija Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o lokalnim izborima. Takođe, premijer je naglasio da je koncept lokalne samouprave u važećem Ustavu prevaziđen, što će biti ispravljeno u tekstu novog ustava.

### ZAHTEVI GRADOVA I OPŠTINA:

Predsednik SKGO-a Veroljub Stevanović sublimirao je zahteve gradova i opština u tri tačke: 1) da zajednički sastanci Vlade Srbije i Predsedništva SKGO-a budu organizovani najmanje dva puta godišnje (sredinom godine i pre donošenja budžeta); 2) da zakon o imovini lokalne samouprave bude usvojen na jesenjem zasedanju Narodne skupštine Republike Srbije; 3) da se uspostavi pravedniji i ujednačeniji sistem finansiranja lokalne samouprave donošenjem posebnog zakona o finansiranju lokalne samouprave. Predsednik SKGO-a takođe je istakao neophodnost da svi zakoni koji se odnose na oblast lokalne samouprave budu prosledeni SKGO-u na mišljenje.



Svaki od ministara obratio se prisutnima iznoseći prioritete u oblastima za koje su nadležni, a sa aspekta lokalne samouprave. Ministar Lončar istakao je da je za završetak procesa funkcionalne decentralizacije neophodno izmeniti niz sektorskih zakona i da paralelno sa ovim procesom treba raditi na fiskalnoj decentralizaciji. "U prethodnih godinu dana razgovarao sam sa velikim brojem predsednika opština i shvatio da postoji obo-

strano uverenje da je neophodna promena jednog dela Zakona o lokalnoj samoupravi. Novi ustav Republike Srbije će svakako zahtevati reviziju tri postojeća zakona: Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije, Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o lokalnim izborima. Smatramo da paralelno sa donošenjem novog ustava treba da bude sprovedena i izmena ovih zakona. Takođe, ostala je i obaveza da završimo institucionalnu izgradnju naše lokalne samouprave, odnosno da se uredi status Grada Beograda", rekao je Lončar.

Ministar Dinkić je naglasio da je Zakon o imovini lokalne samouprave u potpunosti prihvatljiv za Ministarstvo finansija. Povodom

## Turizam kao šansa

Ministar trgovine, turizma i usluga Bojan Dimitrijević pozdravio je uspostavljanje dijaloga između lokalnih vlasti i Vlade Republike Srbije i istakao da kao što postoji stalni dijalog između Vlade i sindikata povodom donošenja određenih zakonskih rešenja, istu praksu treba uvesti kada je reč o komunikaciji lokalnih i centralnih vlasti.

Ministar Dimitrijević apelovao je da se predsednici opština više aktiviraju u oblasti turizma: "Mislim da mnoge od naših opština ne prepoznaju turizam kao svoju šansu. Stoga, apelujem na lokalne vlasti da počnemo više da saradjemo povodom promocija na nivou opština, pokretanja novih investicija, obezbeđenja smeštajnih kapaciteta i otvaranja novih turističkih destinacija."

## Zakon o planiranju i izgradnji

Danica Vignjević, član Gradskog veća Novog Sada, napomenula je da prilikom usvajanja zakona o imovini lokalne samouprave treba imati u vidu i primenu novog zakona o planiranju i izgradnji i naglasila da, prema njenom mišljenju, građevinsko zemljište predstavlja najveću šansu za razvoj lokalne samouprave. "Zbog toga naknada za uređenje građevinskog zemljišta mora ostati prihod lokalne samouprave."

## Kraljevo, utočište izbeglih

Predsednik opštine Kraljevo Radoslav Jović skrenuo je pažnju prisutnih i na druge probleme koje treba rešiti putem saradnje centralnih i lokalnih vlasti.

"Zamolio bih sve koji učestvuju u politici ove zemlje da se fokusiraju na rešavanje dva takođe velika problema. Prvo, u Srbiji postoje stotine hiljada izbeglih i interno raseljenih lica koji nisu ravnomerno raspoređeni u sve opštine, već su koncentrisani u pojedine centre. Oko 30.000 ljudi iz bivše Jugoslavije i sa Kosova našlo je utočište u Kraljevu, što znači da se čitav jedan novi grad uselio u tu opštinu. Stoga, molim nadležne da to imaju u vidu prilikom određivanja sredstava za lokalne budžete, pošto ovakve specifičnosti pojedinih opština svakako zaslužuju da budu ispoštovane i da predstavljaju poseban kriterijum prilikom određivanja budžetskih sredstava.

Drugi problem ogleda se u nepostojanju populacione politike. Treba da se suočimo sa činjenicom da Srbija odumire i da u što kraćem roku treba da doneseno zakone koji će zaustaviti taj trend."

## Fond za brdsko-planinska područja

Ministar za kapitalne investicije Velimir Ilić predložio je da prilikom izrade budžeta za narednu godinu treba izdvojiti određena sredstva u poseban fond za infrastrukturu brdsko-planinskih područja, pošto u turizmu i lovu leže potencijali Srbije. Predsednik opštine Aleksandrovac Jugoslav Stajkovac podržao je ideju o formiranju fonda za infrastrukturu brdsko-planinskih područja, pošto je, prema njegovim rečima, jedan broj opština u Srbiji zapostavljen i stanovnici ih masovno napuštaju.

## Ravnoteža razvoja

Predsednik opštine Novi Beograd Željko Ožegović pozdravio je početak dijaloga između centralnih i lokalnih vlasti i istakao da je neophodno definisati načine za institucionalizaciju ove komunikacije. Prema njegovim rečima, u prethodnom periodu centralna vlast nije se dovoljno konsultovala s predstavnicima lokalne samouprave, što je za posledicu kasnije imalo brojne probleme u primeni zakona i odluka. "Pred nama je vrlo važno pitanje kako uravnotežiti razvoj Srbije. Smatram da se uzimanjem jednima, a davanjem drugima ne rešava problem."

sistema finansiranja lokalne samouprave, ministar je obavestio prisutne da će detaljan odgovor na Memorandum o Nacrtu zakona o finansiranju lokalne samouprave biti dostavljen SKGO-u. Predsednici i predstavnici gradova i opština izneli su konkretne primere i probleme sa kojima se susreću u svakodnevnom radu, prevashodno u oblasti infrastukture i finansiranja. Predsednik Vlade Vojislav Koštunica ocenio je sastanak ove vrste kao veoma koristan i podržao inicijativu o susretima Vlade Srbije i SKGO-a bar dva puta godišnje: "Prvi korak u unapređenju naših odnosa je razmena mišljenja kakvu danas imamo. Malo je oblasti u kojima je reč partnerstvo primenijiva nego kada je reč o partnerskom odnosu centralnih i lokalnih vlasti." Srpski premijer je, takođe, apelovao je da ministri konsultuju sa SKGO-om kada u svojim resorima pripremaju zakonska rešenja koja se odnose ili imaju uticaj na lokalnu samoupravu. Prema njegovim rečima, Vlada Srbije ima u vidu neophodnost donošenja kako zakona o imovini lokalne samouprave koji je nesumnjivo proriteta tako i niza drugih zakona koji su pomenuti.

KATARINA ARAMBAŠIĆ, SKGO

INTERVJU: NENAD BOGDANOVIĆ, GRADONAČELNIK GRADA BEOGRADA

# Budućnost Beograda je u sektoru usluga



“Kada me pitaju šta je grad Beograd dobio organizacijom međunarodnih sportskih manifestacija, osim materijalnog, kažem im da je to dobar glas o nama koji prenose učesnici, gledaoci i elektronski mediji. Poruke o nama koje oni šalju dalje veoma su važne jer sliku iz prošlosti, građenu pre svega preko elektronskih medija, moramo da promenimo”

Ako ste u Beogradu videli kolone luksuznih automobila sa stranom registracijom, mogli ste da pomislite da se iza zatamnjenih stakala voze gosti ili učesnici Eurobasketa. Zahvaljujući ovoj dugo najavljivanoj sportskoj manifestaciji, za koju su se graditelji i ugostitelji pripremali celo leto, Beograd je opet postao svet. Ako ne svet, a ono Evropa u sportskoj areni.

Povod za razgovor sa Nenadom Bogdanovićem, gradonačelnikom Beograda, upravo je Evropsko prvenstvo u košarci.

“Samo prvenstvo organizovano je bez ikakvih problema, jedino što je štimalo zapravo jeste organizacija i resursi grada Beograda. Nažalost, u sportskom smislu nije bilo onako kako smo očekivali. Ne zaboravite da smo pre toga imali evropsko prvenstvo u odbojci i finale svetske lige u vaterpolu, kao i juniorska evropska prvenstva. Imali smo i EBRD-ev godišnji sastanak, koji je takođe važan sa aspekta našeg cilja, a to je da što više stranaca dođe u naš

grad i našu zemlju kako bi se uverili da smo mi normalan evropski narod koji nema fobiju od stranaca. Ono što je za nas bitno jeste da je život u Beogradu normalno tekao bez nekih ozbiljnih poremećaja. Sve je to imalo za posledicu povećanje broja turista i postalo je jasno da bi beogradski hoteli (oko 30 hotela) trebalo što pre da se privatizuju i da se izgrade novi”, kaže gradonačelnik Beograda.

**LOKALNA SAMOUPRAVA: Vi ste od petooktobarskih promena u vrhu gradske uprave i sada, kao gradonačelnik, nastavljate kontinuitet razvoja Beograda u pravcu jačanja infrastrukture i razvoja sektora uslužnih delatnosti.**

**NENAD BOGDANOVIĆ:** Shvatili smo da se do 5. oktobra 2000. godine potpuno promenila privredna struktura u Beogradu i da je mnogo toga propalo. Metalska, delom elektronska i tekstilna industrija, koje su nekad bile najjače, praktično više ne postoje. Ostala su još

neka dobra preduzeća, ali 90 odsto toga više ne funkcioniše. Ljudi su zaboravili da je glavni posao Beograđana devedesetih bila siva ekonomija: kante benzina, ulična prodaja i kiosci. Takođe, stari bankarski sistem je bio u rasulu. Shvatili smo da moramo da stvorimo uslov za razvoj neke nove privredne delatnosti, ali smo naišli na ozbiljne probleme – zapuštenu infrastrukturu i urbanističku regulativu, koja je onemogućavala razvoj grada zbog pogrešnih pretpostavki o njegovom rastu u budućnosti. Takođe, nije bila predviđena ni individualna stambena izgradnja jer je to u prošlosti bila jeres. Zatim, svi komunalni sistemi bili su u raspadu, da ne govorimo o javnom prevozu i grejanju. Da li se ljudi danas sećaju na kojim su temperaturama grejani stanovi pre 2000, a na kojim danas? Definisali smo glavne pravce i na tome radili. Ono dobro što se dešava u Beogradu, nervira dve grupe ljudi: naše političke protivnike, što je potpuno prirodno, i tzv. stručnu javnost, koja se često tako izjašnjava a zapravo je reč o ličnim ili grupnim interesima. S tim u vezi, kao gradonačelnik skrećem pažnju medijima da pokušaju da identifikuju stručno mišljenje i razlikuju ga od ličnih interesa i motiva pojedinaca ili grupa iznetih u vidu navodne ekspertize.

**Građanima Beograda je, međutim, važno da u svom gradu mogu normalno da žive i rade poput ljudi u drugim evropskim prestonicima. Kako omogućiti građanima da svi imaju "krov nad glavom" i pristojno plaćen posao?**

Ono što smo mi prvo pokušali jeste da nadoknadimo radna mesta u onim privrednim granama koje su propale. Beograd je sada jedini veći grad u Srbiji u kome nije pala stopa zaposlenost i koji ima najviše prosečnu platu. To je posledica demokratizacije – svi ozbiljniji investitori, potpuno prirodno, žele da rade u glavnom gradu, a naš posao je bio da stvorimo uslove da se to desi. Kompletan Novi Beograd je doživeo ekonomski bum stvaranjem nove privredne grane koja predstavlja budućnost Beograda – sektor usluga. Industrija će doživeti ono što je doživela u civilizovanom svetu, ali će i dalje imati svoje mesto u ukupnom ekonomskom kolaču. Sektor usluga je budućnost Srbije i Beograda, pre svega. U Beogradu postoje izuzetno efikasne privredne aktivnosti u sektoru bankarstva, finansija, telekomunikacija, softvera. Zbog toga je prosečna plata u ovoj opštini premašila gotovo sve druge opštine u Beogradu. To se desilo iz nekoliko razloga. Prvo smo napravili analizu i shvatili da je jedino javno zemljište koje ima delimično izgrađenu infrastrukturu upravo Novi Beograd. Stvorili

## Laki ili teški metro

**Da li je Beogradu potreban podzemni metro u klasičnom smislu?**

"Najviše je osporavanja našeg rada, a bez ideje šta bi konkretno trebalo uraditi. Na primer, argument koji mene fascinira glasi otprilike ovako: ratovaćemo u narednih sto godina i zato ne treba graditi podzemnu garažu ili most! To ponekad u medijima dobije veliki publicitet. Mi svaki posao uradimo na osnovu tačno utvrđene procedure koja podrazumeva stručnost i ako donesemo odluku o izgradnji 'lakog', a ne 'teškog' metroa, to je bazirano na stručnim procenama i novim tehnologijama. Danas je drugo vreme, a osim toga, mi možemo da pričamo o 'teškom' metrou još narednih 50 godina, a da ga nemamo u Beogradu. Za izgradnju jedne linije "teškog" metroa potrebno je milijardu i dvesta miliona evra, dok za 400 miliona evra možete uraditi prvu fazu 'lakog' metroa. Beograd nastavljamo da razvijamo što je moguće brže i to nekima smeta ili ne razumeju. Recimo, ako u sledećih desetak godina ne uradimo "unutrašnji prsten" i drugi most na Dunavu, centar Beograda biće blokiran... Mi moramo da razmišljamo o funkcionisanju grada jer će se u narednim godinama broj automobila u gradu znatno povećati. Javni prevoz je sada dostigao svoj maksimum i počinje da opterećuje saobraćaj, pa moramo da smislimo alternativno rešenje."

smo mogućnost za nove privredne zone, jer pre toga nije postojala mogućnost za legalno razvijanje privrede. Oni koji nas kritikuju da smo mi za investitorski urbanizam, kažu da mi sve podređujemo investitorima. Beogradu su investicije neophodne zbog otvaranja novih radnih mesta, pogotovo za mlade ljude. Mi ne želimo urbanizam koji je podređen isključivo investitorima, jer moramo da gradimo kuće i ekološki, čistu Srbiju.

**Da li će budžet Beograda moći da podnese realizaciju tih planova?**

Kada se priča o novcu vezano za finansiranje Beograda, mnogo se manipulise ciframa i politizuje, i to više od strane onih koji su na vlasti. Stvara se front iz određenih mesta u Srbiji, pogotovo iz Šumadije, onih koji pričaju o nekoj "beogradizaciji" koja meni nije jasna. Beograd ima izuzetno mali budžet, koji nije dovoljan da pokrije sve ono što treba da se desi – 450 miliona evra – i predstavlja grad sa najmanjim budžetom u Evropi. Zagreb, koji je tri puta manji od Beograda, ima budžet od 850 miliona evra. Međutim, mi ne kukamo i ne žalimo se mada smo sa svih strana onemogućeni. Da bismo postigli sve ono što smo zamislili – zapošljavanje i bolji život – mi moramo da uzimamo kredite i da uvedemo privatni sektor u sektor komunalnih usluga.

**Da li je u Srbiji postignut zadovoljavajući stepen decentralizacije vlasti i kakav je, prema vašem mišljenju, odnos Vlade prema gradovima i opštinama?**

Ono što meni definitivno nije jasno posle pet godina od promena, jeste tretman lokalne samouprave od današnje i prethodnih vlada. Očigledno je da nije shvaćeno šta je funkcija lokalne samouprave i koliko je ona bitna za jednu državu. Pitanje lokalne samouprave je važno isto koliko i donošenje ustava, pitanje Kosova i pokrajina. Bez dobre lokalne samouprave nema razvoja države i mene fascinira da ovi tzv. veliki političari o tome uopšte ne pričaju niti razumeju o čemu je reč, a razumeli su dok su bili u opoziciji. Lokalna samouprava bi trebalo da bude most razvoja države. Nažalost, jedino što se nije promenilo u odnosu na period kad su Slobodan Milošević i Mirko Marjanović vladali ovom zemljom, jeste odnos prema lokalnoj samoupravi. Čak mislim da je i gori, što se tiče nekih ministarstava koja nam ne dozvoljavaju čak ni da realizujemo projekte koji su bitni za Beograd. Šta god mi hoćemo da uradimo, u nekim ministarstvima će vam reći da oni umeju bolje. Neobičan je taj strah od lokalne samouprave i mišljenje da su u lokalnoj samoupravi sve sami nesposobnjakovići koji će da upropaste zemlju... To je potuna besmislica, jer ne može dese ili dvadeset ljudi da umisli

## Crne kese i kontejneri

"Već pet godina pokušavam da zamolim građane da pre stavljanja u kontejner svoj smeće stave u kesu i zavežu je. Ali, to nema šanse. Otiđite u bilo koji grad u Evropi i nađite nekog ko nije vezao svoju kesu sa smećem. I to ne bilo kakvu kesu... Kupili smo 200 kanti sa nožnim otvaranjem poklopca i sve su polomljene. Međutim, postoji jedna pojava koja meni uliva nadu – što je grad čistiji, to građani više vode računa o svom ponašanju."

## Kol centri

Prema rečima gradonačelnika, Beograđani će uskoro moći svoje jade da ispričaju službenicima *call centra*. "Što kaže gradonačelnik Čikaga: 'Do sada su svi zvali mene, a sada svi zovu kol centar.' Znači, kol centar će davati informacije o tome 'šta se daje u pozorištu večeras', ali i pozvati vatrogasce ukoliko se nečija mačka popela na drvo, pa ne može da siđe."

da su najpametniji i da znaju šta je potrebno i Beograđanima, Novosađanima ili Subotičanima. Lokalne vlasti su veoma moćne u civilizovanom svetu od Japana preko Istočne i Zapadne Evrope, o Americi i da ne govorim. Očuvanje komunalnog i ekološkog reda ili obala reka trebalo bi da budu u isključivoj nadležnosti lokalne samouprave. Mora se shvatiti da decentralizacija nije šarena laža, kao da zakon o gradu Beogradu nije pitanje nekog ministarstva već Beograđana.

**U kojoj je fazi izrada tog zakona o Beogradu?**

Zaista ne znam, jer nas niko ništa ne pita. Možda zato što sam ja na mestu gradonačelnika, ili ko zna zašto. Imamo Zakon o lokalnoj samoupravi, koji predviđa neke funkcije lokalne samouprave, ali one nisu prenete jer to Ustav ne dozvoljava. Pokušao sam da razgovaram sa nekim kolegama iz lokalne samouprave o tome da zajednički nastupimo, ali to je uspevalo sve dok oni nešto ne isposlušaju za svoj grad tako što će napadati Beograd. Umanjenje budžetskog potencijala osetiće se mnogo više u drugim gradovima nego u Beogradu, jer Beograd u proteklih pet godina nije imao kompromise u nekim stvarima (siva ekonomija, ulični kiosci) i zato je uvećao svoj prihod. Drugo, Beograd je naterao svoje građane da legalizuju objekte i krenu u promet nekretninama na legalan način. Sada je legalno ponašanje postalo standard života u Beogradu... Ja nemam nikakvu dilemu – jedan od najvažnijih razloga zašto Ustav mora da se promeni jeste drugačije definisan položaj lokalne samouprave i prava decentralizacija.

**Da li problem imovine lokalne samouprave može nekako da se prevaziđe dok čeka na Ustav?**

To bi se moglo rešiti, ali nema dobre volje. Prosto imam osećaj da se u nekim krugovima u republičkoj vladi razmišlja da se što pre rasproda imovina lokalne samouprave kako mi ne bismo gospodarili tim dobrima. Održavaju se nekakvi skupovi na kojima se razgovara i o tome, što je neverovatno. Ima mnogo pogrešnog razmišljanja i neshvatanja šta je to lokalna samouprava, ali kao i sve druge greške, i ta može da se ispravi. Ako ne ova generacija političara, onda neka sledeća.

**Lokalna samouprava je kritikovana i zbog cena komunalnih usluga. Šta je bio motiv i cilj tih napada – oduzimanje nadležnosti nad javnim komunalnim preduzećima?**

Ne, to nije bila ideja, već je opet neko mislio

## Pobratim iz Čikaga



**GRADONAČELNIK U POSETI ČIKAGU**

Nedavno je u poseti Beogradu bila Kendis Rozen, predstavnica Čikaškog komiteta, i dogovorena je komunikacija na raznim nivoima. Zašto baš Čikago kao "pobratim" Beograda?

"Najpre, zato što je to možda najjači grad u SAD gde živi veliki broj naših ljudi. Zatim, imali smo dobru inicijativu iz Čikaga i mislim da je to odličan izbor. Sada pokušavamo da sa Čikagom uspostavimo komunikaciju u svim segmentima života. Mislim da ćemo uskoro naći mnogo zajedničkog u razmeni iskustava i znanja. To je samo početak, jer mi imamo nameru da proširimo međunarodnu saradnju na Daleki istok, pogotovo prema Japanu. Moram da naglasim da ne postoji zemlja koja je više učinila za Beograd od Japana. Ono što je nama bitno jeste da gotovo sa svim evropskim gradovima imamo komunikaciju sa ciljem da postanemo ravnopravan učesnik svih evropskih dešavanja... Promocija gradova na nivou diplomatije postaje veoma važna, a do pre pet godina nismo imali zvaničnu zabeleženu saradnju ni sa jednim drugim gradom u Evropi osim sa Moskvom."

da je najpametniji. Mi smo na početku godine uspeli da dokažemo javnosti i Vladi da to nije tačno. S druge strane, imamo međunarodne obaveze koje smo prihvatili zajedno sa Vladom Srbije. Cene komunalnih usluga i dalje su ispod ekonomskih, ali ih ne možete povećavati jer građani to ne mogu da plate. Nama je cilj da komunalne usluge imaju svoju realnu cenu, a da preko socijalnih programa pomazemo onima koji to ne mogu da plate. Jedini način da komunalne usluge postanu roba, jeste ulazak privatnog kapitala u sektor komunalnih usluga.

**Da li će Beogradski vodovod i kanalizacija ući u proces privatizacije?**

Kada se govori o privatizaciji komunalnih usluga ne razmišlja se o klasičnoj prodaji, već o uvođenju privatnog partnerstva na razne načine. Neki sektor usluga biće privatn – čišćenje grada, deponije, pa čak i uređenje nekih zelenih površina. Ali, to ne važi za ključne komunalne sisteme kao što je Vodovod i kanalizacija. Za privatnog partnera ovog preduzeća imamo samo jedan zahtev: da reši pitanje kanalizacije i otpadnih voda, što je pored saobraćaja jedan od najvećih problema Beograda. Mi nemamo novca da rešimo taj problem i očekujemo da će do početka sledeće godine biti završena studija. I tu imamo problem zbog Zakona o koncesijama, i tu ništa ne možemo da uradimo ukoliko ministarstva neće da sarađuju sa nama.

**Strani investitori iznose primedbe da imaju velike probleme oko dobijanja raznih dozvola, što je direktno upućeno na adresu lokalne samouprave. Šta gradska vlada preduzima kako bi se taj problem rešio?**

Hajde da budemo otvoreni do kraja. Strani investitori ponekad misle da za njih ne važe ista pravila kao za domaće investitore. Naravno, naša administracija nije savršena i tvrdim da gradska vlast ima veće probleme po tom pitanju nego svi investitori zajedno. Mi imamo mnogo ozbiljniji problem – nemamo dovoljno zemljišta koje možemo da ponudimo investitorima. U gradu postoji nekih 400 lokacija koje su neki ljudi davno zaposeli i mi ćemo uskoro početi da ih oduzimamo kako bi tu mogla da počne izgradnja.

**Kako se borite sa tzv. građevinskom mafijom na teritoriji Beograda?**

Za tu borbu protiv građevinsko-urbanističko-advokatske mafije potrebna nam je dobra zakonska regulativa, jer mi se nalazimo u situaciji da se sučeljavamo sa nekim veoma moćnim krugovima ljudi u zemlji u kojoj je nivo korupcije veliki. To je najčešće slučaj u domenu izgradnje stanova; neke opštine se sa tim bore uspešno, poput Voždovca, druge lošije reaguju. Veliki stambeni objekti više se ne grade divlje, niko se više ne usuđuje da tako

nešto učini. Međutim, nerešena imovinska stanja i nepostojanje ozbiljnog katastra predstavljaju velike probleme. Neko otima imovinu koja nije njihova, a zatim se to stavi u socijalni kontekst i preko medija vrše pritisak na nas. Vrlo dobro znamo da iza takvih stvari stoji organizovan biznis koji nevolju siromašnih ljudi koristi za svoje svrhe.

**Građani Novog Beograda su pokazali priličnu dozu netolerancije prema Romima kada je pokrenuta inicijativa da se uspostavi romsko naselje u blokovima. Zašto?**

Ja ne poznajem termin "romsko" naselje i ne znam odgovor na to pitanje. Mi u ovom gradu ne vodimo politiku "romskih" naselja, već politiku socijalnog stanovanja za siromašne ljude. U Beogradu imate 50.000 ljudi koji žive na način nedostojan čoveka i to nisu samo Romi; druga polovina tog broja ljudi su izbeglice i Beograđani. Otiđite u napuštene građevinske barake i vidite kako tamo žive ljudi. Kad rešavamo problem socijalnog stanovanja, napadaju nas građani koji ne vole siromašne ljude u svom okruženju. Što se tiče tog slučaja u naselju Dr Ivana Ribara, napravljena je greška u mom timu koje je pogrešno predstavio ono što mi radimo, a kasnije se to pretvorilo u politiku. Suština je nešto drugo i kad god kretnem da rešavam problem socijalnog stanovanja, isturi mi se romsko pitanje od onih koji tvrde da nisu rasisti, ali ga interesantno koriste. Dok smo radili na tom pitanju, nismo imali nikakvu podršku, ali kada smo odustali krenuo je napad od strane nevladinih organizacija i nekih liberalnih medija da sam popustio pod "rasističkim pritiscima". E, gospodo, nećemo tako. Nije bila ideja da se naseljavaju Romi u Dr Ivana Ribara, već da je to jedna od dvadesetak lokacija u gradu na kojima treba izgraditi stanove za socijalno stanovanje. Međutim, priča o kontejnerima iz donacija nesrećno je predstavljena u javnosti bez konsultacija sa mnom... Nije se ozbiljno pristupilo rešavanju tog problema i na kraju je ispalo da su građani Novog Beograda rasisti, što naravno nije tačno.

**U kojoj fazi je realizacija Programa "2000 neprofitnih stanova"?**

Započeli smo taj program i već smo odredili prvu lokaciju u Kamendinu u Zemunu za nekih stotinak stanova. Do kraja sledeće godine započecemo izgradnju još 900 stanova i zatim raspisati konkurs. Nažalost, jedini smo koji to radimo i ubeden sam da država mora da preduzme nešto po tom pitanju i krene u ozbiljnu stanogradnju. Grad Beč i dan-danas gradi socijalne stanove, jer u svakom društvu ima siromašnih ljudi i omladine koja tek počinje da rešava svoje stambeno pitanje.

BILJANA VASIĆ

# Razvojni prioriteta u opštinama

Pomoć koju pilot-opštine u ovom Programu dobijaju ogleđa se pre svega u konsultantskim uslugama za započinjanje i vođenje procesa, u promociji postignutih rezultata kroz različite kampanje i na institucionalnom jačanju ovih opština u oblasti održivog razvoja



Podpisivanjem Memoranduma o saradnji između Stalne konferencije i pet pilot-opština nastavlja se realizacija Programa zaštite životne sredine i održivog razvoja u gradovima i opštinama Srbije. Ovaj događaj označava novu fazu u realizaciji pomenutog Programa i odnosi se na direktnu primenu Strategije lokalnog održivog razvoja u opštinama Bečej, Koceljeva, Smederevska Palanka, Sombor i Prokuplje. Kao i uvek do sada, svojim prisustvom i podrškom njegova ekscelencija Hans Ole Urstad, ambasador Kraljevine Norveške, koja podržava ovaj Program, pokazao nam je koliko je Norveška zainteresovana da i dalje pomaže razvoj lokalnih zajednica u Srbiji.

**ODABIR PILOT-OPŠTINA:** Prilikom izbora pilot-opština pošlo se od iskazane zainteresovanosti opština da učestvuju u Programu,

procene njihovih potreba, ali i kapaciteta da započnu proces izrade strateškog plana razvoja svoje lokalne zajednice na principima održivog razvoja. Pored toga, važno je bilo izabrati opštine različite veličine, uz poštovanje njihove teritorijalnog rasporeda.

Otpočinjanje procesa izrade Lokalne agende 21 za pilot-opštine obuhvaćene projektom jeste veliki izazov, jer je reč o novom načinu planiranja i izbora razvojnih prioriteta u jednoj lokalnoj zajednici. Može se reći da upravo učešće svih zainteresovanih aktera u svim fazama planiranja, potpuna otvorenost u radu, ali i stručna podrška ovom procesu, obezbeđuju njegovu održivost i garantuju visok stepen primenljivosti pisanih dokumenata koji se na kraju procesa usvajaju.

Pomoć koju pilot-opštine u ovom Programu

dobijaju ogleđa se, pre svega, u konsultantskim uslugama za započinjanje i vođenje procesa, pomoć u treninzima za učesnike u planiranju, u promociji postignutih rezultata kroz različite kampanje, kako na lokalnom tako i na regionalnom nivou, ali i na institucionalnom jačanju ovih opština u oblasti održivog razvoja.

Istog dana, 20. septembra, održana je i konstitutivna sednica mreže Koalicija LA21, u koju su pored pet pilot-opština uključene i opštine Ada, Varvarin, Paraćin i Prijepolje. Namera je da članice Koalicije LA21 u okviru ove mreže razmenjuju sve informacije o procesu LA21, prezentuju primere dobre prakse u strateškom planiranju, ali i da zajednički formulišu predloge za izmenu postojeće prakse kojima bi se ostvarili uslovi za efikasniju primenu LA21 u svim lokalnim zajednicama. Ove opštine treba da postanu lideri oko kojih će se okupljati sve lokalne zajednice koje prepoznaju LA21 kao proces koji će ih približiti evropskim i svetskim standardima, kojim će podići sopstvene kapacitete i povećati interesovanje za njihovu lokalnu sredinu. Zato je mreža otvorena i za sve ostale lokalne zajednice koje održivi razvoj i Lokalnu agendu 21 vide kao najbolji način da unaprede kvalitet života svojih sugrađana.

Ljubinka Kaluderović, SKGO

## PODRŠKA JAČANJU UČEŠĆA GRAĐANA NA LOKALNOM NIVOU

# Za aktivnijeg građanina

Jedna od preporuka međunarodnih institucija koje se posredno ili direktno bave demokratizacijom lokalne samouprave u Srbiji jeste aktivnije učešće građana u donošenju odluka organa lokalne samouprave

Stalna konferencija gradova i opština, uz finansijsku i stručnu pomoć Vlade Švajcarske posredstvom Švajcarske agencije za razvoj i saradnju u Srbiji i Crnoj Gori (SDC), započinje realizaciju projekta "Podrška jačanju građanskog učešća na lokalnom nivou" sa sveobuhvatnim ciljem da doprinese demokratskom upravljanju na lokalnom nivou.

Kako je, generalno uzev, participacija građana u političkom životu Srbije na vrlo niskom nivou, projekat koji otpočinju SDC i Stalna konferencija gradova i opština upravo cilja na stvaranje uslova za aktivnije uključivanje građana u politički život svoje lokalne zajednice.

### CILJEVI PROJEKTA

Glavni ciljevi projekta koji će u prvoj fazi trajati od septembra 2005. do decembra 2006. godine, jesu sledeći:

- da podigne svest o potrebi većeg učešća građana u lokalnom političkom životu i promoviše principe demokratskog upravljanja na lokalnom nivou;
- da pokrene i pomogne usvajanje nacionalne strategije o učešću građana u lokalnom javnom životu od strane Vlade Republike Srbije;
- da poboljša participaciju građana na lokalnom nivou, posebno obezbeđujući učešće mladih, žena, manjina i siromašnih članova populacije;

- da doprinese uvećanju značaja Stalne konferencije gradova i opština u ovoj oblasti i njenoj konsolidaciji kao profesionalne organizacije koja predstavlja srpske gradove i opštine.

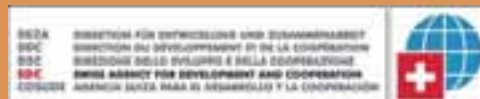
Na drugoj strani, najvažniji specifični ciljevi projekta su:

- sprovođenje istraživanja o trenutnom stanju u sferi učešća građana na lokalnom nivou (prva analiza te vrste u Srbiji koja će biti izrađena uz stručnu pomoć međunarodnih i domaćih eksperata);
- sprovođenje uporedne analize nacionalnih pristupa i zakonodavnih okvira određenih evropskih zemalja koji regulišu oblast

učesća građana;

- formiranje radne grupe čiji je zadatak da formuliše tekst predloga strateškog dokumenta o učešću građana u lokalnom političkom životu u Srbiji;
- promovisanje strateškog dokumenta o učešću građana u lokalnom političkom životu u Srbiji;
- obezbeđenje razmene iskustava između srpskih opština i srodnog projekta koji se sprovodi u Bugarskoj;
- spovođenje nacionalne kampanje radi promocije aktivnosti Stalne konferencije gradova i opština u sferi participacije, kao i u oblasti izrade strateškog dokumenta o učešću građana;
- razrada i promovisanje izvoda strateškog dokumenta o učešću građana u lokalnom političkom životu u Srbiji koji se odnose na marginalizovane grupe.

Katarina Arambašić, SKGO



# Moderan menadžment i imovina

Po završetku dvodnevne konferencije "Upravljanje zemljištem i GIS u opštinama u Srbiji – sredstvo za efikasne usluge građanima", učesnicima iz gradova i opština koji će uskoro biti u prilici da "gospodare" opštinskim zemljištem ili nepokretnostima, predočena je zemljišna i informaciona slika Srbije – onakva kakva je sada i kakva bi trebalo da bude

U beogradskom Centru Sava 7. i 8. septembra 2005. godine održana je konferencija "Upravljanje zemljištem i GIS u opštinama u Srbiji – sredstvo za efikasne usluge građanima" u organizaciji Republičkog geodetskog zavoda (RGZ), GTZ – Nemačke organizacije za tehničku saradnju i Stalne konferencije gradova i opština, a uz podršku Ministarstva za kapitalne investicije. Učesnici su saznali nešto više o statusu upravljanja zemljištem i GIS-om (geografski informacioni sistemi) u Srbiji, pre svega zahvaljujući rezultatima pilot-projekta u pet opština (Niš, Kragujevac, Subotica, Sombor i Valjevo), i primerima primene GIS-a u SR Nemačkoj i Norveškoj.

Konferenciju su zvanično otvorili svo-

jim obraćanjem Ivan Aleksić, direktor RGZ-a, Kristof Štajnauer, vođa GTZ-ovog projekta, i Đorđe Staničić, generalni sekretar SKGO-a, predstavnik ambasade SR Nemačke i predstavnici Vlade Srbije iz Ministarstava za kapitalne investicije i Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom.

Na konferenciji je rečeno da RGZ i GTZ podjednako blisko saraduju i na planu uvođenja geografskih informacionih sistema (GIS) u opštinama u Srbiji u okviru tehničke saradnje između Republike Srbije i Savezne Republike Nemačke.

Gordana Lazarević, pomoćnica ministra za ekonomske odnose sa inostranstvom, naglasila je da država želi moderan sistem upravlja-

nja zemljištem i prevazilaženje problema neuknjižene imovine i nejasnih vlasničkih odnosa u, kako je rekla, "virtuelnoj Srbiji koja postoji u zemljišnim i katastarskim knjigama". Na ovom skupu predstavili su se i strani donatori: EAR – Evropska agencija za rekonstrukciju, KFW – Kreditni zavod za obnovu, USAID – Agencija SAD za međunarodni razvoj, Norveška agencija za katastar i kartografiju (Norwegian Mapping Cadastre Authority), Francuska kompanija IGN – France International (koju finansira francuska vlada), kao i SDC Švajcarska agencija za razvoj i saradnju.

Upravljanje zemljištem na opštinskom nivou i GIS efektno su prezentovali predstavnici grada Niša i Valjeva. Prezentacija grada Štutgarta može poslužiti kao primer dobre prakse, koji bi mogle slediti opštine u Srbiji uz odgovarajuću finansijsku podršku. O opštinskim informacionim sistemima govorili su predstavnici grada Novog Sada, Kragujevca, Subotice i beogradske opštine Rakovica. Grad Temišvar predstavio se prezentacijom sistema urbanog menadžmenta, dok su zahvaljujući prezentaciji GIS-a u malim i opštinama srednje veličine u nemačkoj pokrajini Baden Virtemberg učesnici skupa dobili pregršt korisnih informacija.

SOFIJA ILIĆ

INTERVJU: IVAN ALEKSIĆ, DIREKTOR REPUBLIČKOG GEODETSKOG ZAVODA

## Jedinstven informacioni sistem

"Beograđani će veoma brzo preko interneta moći da pristupe našim bazama podataka, ali za sada to mogu da urade registrovane privatne geodetske organizacije"

Sudeći na osnovu onoga što se moglo čuti na konferenciji o upravljanju zemljištem i katastru nepokretnosti, čini se da je Republički geodetski zavod u saradnji sa GTZ-om i SKGO-om krenuo u raščišćavanje stanja na terenu Srbije. Mada će proći još mnogo vremena dok se "virtuelna" Srbija pretvori u "digitalnu", ohrabruje to što su stručni ljudi iz ove veoma važne institucije rešeni da naprave nekakav red u svom domenu.

**LOKALNA SAMOUPRAVA: Šta je suština projekta "Upravljanje zemljištem i katastar u Srbiji"?**

IVAN ALEKSIĆ: Suština ovog projekta koji radimo u saradnji sa Svetskom bankom i GTZ-om jeste da se formiraju prostorne geobaze podataka, što znači snimanje svih prostornih podataka na terenu i njihovo skladištenje u bazu podataka. Na primer, snimamo parcele i objekte i unosimo druge podatke o vlasništvu (ugovore i ostalu pravnu regulativu), i praktič-

no u katastarskim bazama podataka imaćemo podatke o nepokretnostima. U digitalnim katastarskim planovima nalaziće se i podaci o poziciji nepokretnosti, koji su veoma važni. Opština koja pravi regulacioni plan za upravljanje zemljištem moći će da preuzima podatke od RGZ-a (za sada na CD-u)...

**... Sve to, naravno, pod uslovom da se lokalnoj samoupravi vrati imovina.**

Da, opštine bi trebalo da dobiju zakon kojim bi se definisala imovina lokalne samouprave kojom bi upravljale. Što se tiče RGZ-a, najbolje rešenje za to pitanje jeste da se Ustavom definišu dve vrste vlasništva: državno i privatno, kako bi se svako od njih ponašao adekvatno. Nama bi to olakšalo posao i rešilo mnoge sporne situacije – imali bismo jednostavnu evidenciju. I ne samo nama već i advokatima, sudovima. Za sada postoji samo javno zemljište i ostalo. A šta je to ostalo? Tu nastaju problemi i to se mora rešiti novim ustavom.



**Kad se ovaj projekat smesti u širi društveni kontekst, da li to znači da je ova konferencija najava ozbiljnih promena po pitanju svojine?**

Ovo je sjajan trenutak za održavanje konferencije na temu upravljanja zemljištem, zato što ćemo do kraja godine imati 80 odsto jedinstvene evidencije. To znači da mi imamo sve podatke o prostoru i vlasništvu, i ako na tom prostoru imamo čiste imovinsko-pravne odnose i dogodine završimo izradu orto-foto mapa za

## Ogromno tržište zemljišta u Srbiji

“Mislimo da je u uslovima tržišne ekonomije pitanje vlasništva nad zemljištem ključni faktor zato što predstavlja osnovu za investiciju. Ukoliko neko želi da izgradi fabriku ili neki supermarket, on hoće da zna i ko je pravi vlasnik zemljišta na kojem treba da gradi kako se kasnije ne bi pojavila još dvojica ili trojica koji tvrde da je zemlja njihova. To je čest slučaj u mnogim zemljama u kojima imovina nije garantovana ustavom. Zahvaljujući GIS-u, službenik lokalne administracije moći će nekom investitoru da pruži informaciju u roku od nekoliko sati, a ukoliko dođe u grad u kojem postoje stare mape i mora da provede nekoliko sati po kancelarijama u potrazi za njima, možda će postati nestrpljiv i odustati od posla. Takođe, izdavanje građevinskih dozvola u Srbiji veoma dugo traje, a alatke poput GIS-a mogu znatno da skrate proceduru. Drugi problem je pitanje reinstitucije zemljišta koje je bilo u državnom vlasništvu u prošlosti, što će biti tema jednog drugog velikog projekta GTZ-a u narednom periodu. Međutim, goruće pitanje imovine nije nemačko, već najpre srpsko pitanje. Tržište zemljišta u srpskim gradovima i opštinama je ogromno, a GTZ nudi svoje konsultantske i tehničke usluge u domenu upravljanja zemljištem, u domenu katastra, pravnih pitanja i u obuci kadrova... Smatramo da je ova konferencija samo polazna tačka i veoma je važno što su se predstavnici lokalne vlasti okupili i razmenili iskustva.”



## Slika govori hiljadu reči

“Kod nas je projekat GIS počeo pre dve godine s obzirom na to da smo na vreme shvatili da je bitno da prvo izgradimo infrastrukturu kako bismo radili druge projekte. U Nišu je trenutno 12 lokacija povezano u jedinstvenu komunikacionu mrežu, od toga je sedam povezano putem optike (2,5 km optike u gradu), a ostale lokacije su povezane korišćenjem Telekomovih usluga. Nakon toga, počeli smo da realizujemo razne projekte u domenu *e-governmenta*: internet portali grada, internet telefonija grada. GIS je pre dve godine bio samo koncepcija jer nismo imali infrastrukturu po kojoj bi GIS “trčao”. Sada tu infrastrukturu imamo zahvaljujući donaciji USAID-a i drugih donatora – u sam grad investirano je oko 200.000 evra. Sada nam preostaje finalizacija GIS-a u vidu softvera i obuke radnika, realizacija pravnih dogovora o korišćenju podataka... Predviđamo da će GIS imati u startu preko 300 korisnika u raznim upravama, službama, komunalnim preduzećima, među građanima, malog i srednjeg biznisa, kapitalnim investitorima. Naravno, uz kompletnu zaštitu putem autorizacije i autentifikacije da bi se znalo ko koristi taj sistem i zašto i da bi se sprečile zloupotrebe. GIS će biti povezan i sa sistemom internet telefonije, odnosno sa kol centrom, kako bi građanima bila dostupna informacija. Imaćemo mogućnost da 30 građana istovremeno dobije informaciju preko tzv. govorne najave o raznim stvarima – kao da dobiju ovu ili onu dozvolu ili ostvare svoja prava... GIS je efikasna alatka za upravljanje zemljištem u smislu donošenja pravih odluka, na primer, da li je u krugu od 20 km potrebna nova škola prema raznim parametrima, da li je potrebna bolnica i slično. U poređivanjem podataka možete mnogo saznati o svom gradu, ali oni pre nisu bili sistematizovani – “slika veli hiljadu reči”.



celu Srbiju, znači da ćemo imati sređeno stanje na terenu. To će biti sjajna prilika da gradovi i opštine koriste naše informacije. I upravo je poenta u tome – da lokalna samouprava zna šta ima u svom katastru i da te podatke koristi dalje u svom radu: za izradu projekata saobraćajnica, infrastrukture, za gasovod, vodovod, magistralne pravce. Mi želimo da ukažemo lokalnoj samoupravi kojom tehnologijom raspoložemo i da možemo da budemo brzi i jeftini zbog GPS tehnologije. Napravili smo strategiju GIS-a u saradnji sa IT ekspertima iz inostranstva i cilj nam je da do 2010. godine imamo centralizovan sistem. Podaci moraju da budu centralizovani i kada bude imali optičke kablove između, na primer, Kraljeva i Beograda, podaci će se ažurirati automatski. Jer, ako jedan vlasnik ima parcelu u više gradova, ne možemo lako da ga nađemo u bazi podataka, nego će proteći silno vreme dok uputimo zahteve jednom katastru, pa drugom... Ili ako nam Vlada zatraži informaciju o tome koliko ima poljoprivrednog zemljišta u gradu, situacija je ista. Pošto se informatičko društvo brzo razvija, i ti podaci se moraju brzo davati.

### Da li će usluge RGZ-a moći da koriste i građani?

Što se građana tiče, Beograđani će preko interneta veoma brzo moći da pristupe našim

bazama podataka, ali za sada to mogu da urade registrovane privatne geodetske organizacije. Uskoro ćemo i advokatima i sudovima omogućiti korišćenje katastra nepokretnosti na nivou cele Srbije preko interneta. Sa podizanjem tog sistema imaćemo sve veći broj korisnika – banke koje žele hitno da upišu hipoteku prilikom davanja kredita... To je podjednako važno i za građane i taj zamajac se pokreće. Da bi neko uzeo kredit i stavio hipoteku na stan, onda taj stan mora da bude uknjižen.

### Zašto je GIS važan za lokalnu samoupravu i šta je sledeći korak?

Ono što smo primetili u pilot-projektima jeste da su svi heterogeni, iako su na različitim stepenu opremljenosti tehnologije. Drugi je problem pitanje obučenosti ljudi u pilot-opštinama za GIS, i treća stvar je nepostojanje strategije razvoja informacione tehnologije. Jedan od zadataka države jeste izrada jedinstvenog informacionog sistema za celu Srbiju, tj. stvaranje mogućnosti da komuniciramo međusobno i prikupimo različite podatke. Na primer, RGZ ima sjajnu saradnju sa MUP-om: oni čuvaju podatke o licima, mi čuvamo podatke o imovini, a Republički statistički zavod, opet, čuva neke podatke. Te tri institucije saraduju na nivou razmene podataka i predstavljaju osnovnu bazu podataka države.

### Šta očekujete posle ove dvodnevne

### konferencije o GIS-u?

Očekujem da će ceo ovaj skup do februara 2006. godine početi da konvergira, i da će se do trenutka održavanja Intergeo East skupa sve opštine i katastri u Srbiji mnogo bolje razumeti – da će opštine razumeti čime katastar raspolaže i obrnuto, a da će katastar razumeti zahteve opština. Veoma je važno i da naši ljudi i RGZ razumeju zahteve korisnika, jer mi možemo da odgovorimo na zahteve lokalne samouprave. Siguran sam da će do februara 2006. godine početi stalna saradnja, a do tada će RGZ odmaći u projektu sa Svetskom bankom. Stalo nam je da neko koristi naše podatke, jer ih mi ne pravimo zbog nas samih, već za potrebe građana, lokalne samouprave, banaka, za ministarstva...

### Beograđanima će biti drago da saznaju da je, kako ste rekli, njihov grad prioritet što se tiče RGZ-a.

Za Beograd smo odvojili deset miliona evra. Prvi tenderi se odnose na izradu digitalnih katastarskih planova za Beograd i na izradu katastra nepokretnosti. Završena je projektna dokumentacija i raspisani su tenderi, očekujemo još samo nekoliko saglasnosti. Već u septembru ili oktobru počće realizacija i tih projekata za grad Beograd.

B. VASIĆ

# Sunce, dugoročna investicija

Tehnologija fotonaponske konverzije sunčeve energije stara je tačno pola veka – u Bel laboratorijama (Bell laboratories) 1954. godine izrađena je prva fotonaponska ćelija. Razvoj te posebne industrije i njene primene dovodi do padanja cena fotonaponskih ćelija – ubrzo će, do 2010. godine, cena fotonaponski generisane struje biti manja od deset centi po kilovatčas (sada se kreće od 20 do 40 evrocenti)!

U prošlom broju dali smo opšti prikaz knjige *Liber perpetuum – Krjiga o obnovljivim izvorima energije u Srbiji i Crnoj Gori*, u izdanju OEBS-ove Misijske u Srbiji i Crnoj Gori, a u ovom nastavku bavimo se energijom Sunca.

Poglavlje o energiji Sunca knjige *Liber Perpetuum* sadrži sledeće naslove i podnaslove: Potencijal sunčeve energije, Fotonaponska konverzija sunčeve energije, Fotonaponska tehnologija, Tehnologija solarnih fotonaponskih ćelija i modula, Komponente fotonaponskih sistema, Primene fotonaponskih sistema, Fasadni i krovni fotonaponski sistemi, Potencijali fotonaponskih uređaja, Potencijali fotonaponske tehnologije SCG, Mogućnosti korišćenja sunčeve toplene energije, Toplotna konverzija sunčeve energije, Ravni niskotemperaturni prijemnici sunčeve energije, Solarne instalacije, Instalacija sa tečnim radnim medijumima, Kompaktni solarni bojleri, Instalacija sa vazduhom kao radnim medijumom, Grejanje prostorija, Nivo potrebnih ulaganja u solarne instalacije za domaćinstva, Grejanje sanitarne vode, Grejanje prostorija i potencijal Srbije i Crne Gore u primeni toplotnih kolektora.

Zašto navodimo kompletan sadržaj ovog dela knjige? Cenimo da je to najbolji način da prikazemo studioznost i sveobuhvatnost autora u obradi ove važne teme. Moramo naglasi-



ti da je, pri tom, dozirana upotreba grafičkog materijala – tabela, grafikona i fotografija.

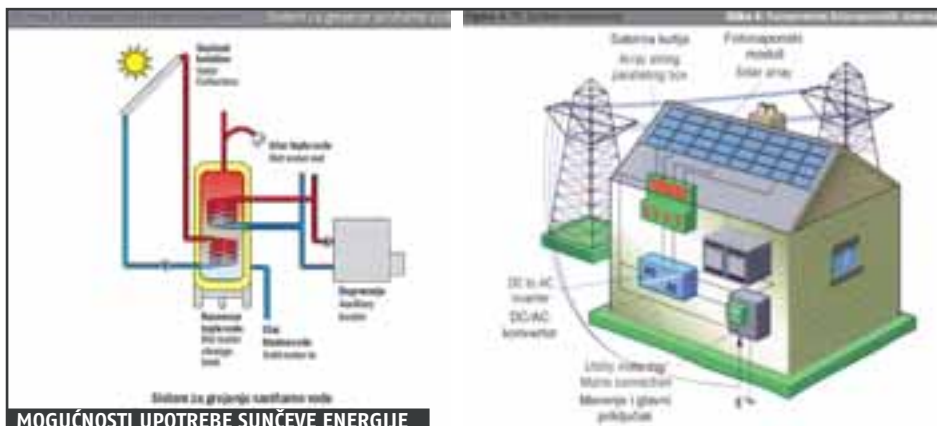
Na jednom mestu u tekstu navodi se: “Kada bi samo 300.000 domaćinstava u Srbiji i Crnoj Gori imalo bar pet kvadratnih metara solarnih kolektora za grejanje sanitarne potrošne vode ili vazduha, uštedelo bi se 1500 GWh godiš-



ti da je, pri tom, što odgovara instalisanom proizvodnom kapacitetu od oko 400 MW. Takva investicija bi se isplatila za dve godine bez ikakve potrošnje energenata...” I zaista, naše područje spada u najosunčanije u Evropi – dakle, imamo na raspolaganju resurs koji je potrebno zna- lački iskoristiti. Međutim, u knjizi se navodi i da “fotonaponska industrija zahteva pogodne i stabilne političke uslove u Srbiji za konstan- tan i održiv razvoj...”

Mnoge zemlje i regioni već su odavno krenule putem dugoročnih ulaganja u infrastrukturu koja bi obezbedila efikasno i racionalno korišćenje sunčeve energije. Zanimljiv je i poučan primer Nemačke u kojoj se, na osnovu posebnog zakona, počevši od 2000. godine, vlasnicima umreženih fotonaponskih sistema isplaćuje nadoknada tokom celog perioda funkcionisanja instalacije. To je vid stimulacije koji je već pokazao odlične rezultate. U SAD je 1997. godine objavljena “Inicijativa za milion solarnih krovova”, kojom se želelo uticati na smanjenje upotrebe fosilnih goriva itd. – skoro da nema zemlje koja se nije pozabavila ovim pitanjem.

**TREND KOJI SE NASTAVLJA:** Tehnologija fotonaponske konverzije sunčeve energije stara je tačno pola veka – u Bel laboratorijama je 1954. godine izrađena prva fotonaponska ćelija – a pre nepunu deceniju mislilo se da će njihova primena ići u pravcu velikih elektra- na povezanih sa distributivnom mrežom. Ali, kao što obično biva, stvari su krenule drugim



MOGUĆNOSTI UPOTREBE SUNČEVE ENERGIJE

# Saradnja sa opštinama iz EU

Opštinski eksperti iz Evropske unije biće aktivno uključeni u proces planiranja i realizacije aktivnosti

tokom – najzastupljeniji su i, na tržištu i u upotrebi, urbani (rezidencijalni) fotonaponski sistemi povezani sa elektro-distributivnom mrežom. Najnovije studije Evropske fotonaponske industrijske asocijacije (EPIA) i organizacije Grinpis ukazuju da će se taj trend nastaviti – predviđa se da će čak 80 odsto sistema koji su vezani za elektrodistributivnu mrežu biti instalirano u zgradama. Razvoj te posebne industrije i njene primene dovodi i do padanja cena fotonaponskih ćelija – ubrzo će, do 2010. godine, cena fotonaponski generisane struje biti manja od deset centi po kilovatčas (sada se kreće od 20 do 40 evroceniti)!

Kada smo kod investicija i troškova, valja reći da je, u ovom delu knjige, dat precizan pregled potrebnih ulaganja za, na primer, grejanje sanitarne vode i grejanje prostora u domaćinstvima.

Opšti zaključak ove studije je da je na celoj teritoriji Srbije moguće efikasno korišćenje termičkog dejstva sunčevog zračenja. Tim putem se mora ići, jer je nedostatak energije opšti, globalni problem, a naš domaći je taj što cena struje raste ne bi li se dostigle evropske cene. Dakle, silom računice doći će se do razvoja primene sunčeve energije na ovim prostorima i to u svim pravcima i vidovima.

Za kraj, citiraćemo završni deo studije o sunčevoj energiji: “Ekonomski i ekološki razlozi dovode do ulaganja u istraživačke i razvojne projekte koji svojim rezultatima pokreću investicije u proizvodnju opreme za eksploataciju energije. Apsurdno je da siromašne zemlje koje skupo plaćaju uvozne energente i opremu za proizvodnju energije ne učine napor da na bazi ekonomskih računica krenu u razvoj i proizvodnju onoga što je najpogodnije. To ukazuje na odnos vlasti prema svojoj zemlji, energetskim resursima i planiranju.”

MLADEN VUJOVIĆ

*nastavice se*

Redakcija zahvaljuje Misiji OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori, posebno Dušanu Vasiljeviću, direktoru sektora za ekonomska pitanja i politiku životne sredine, što nam je omogućila korišćenje ove knjige, uz obostrano uverenje da ćemo serijom nastavaka pobuditi interesovanje i produbiti komunikaciju između svih zainteresovanih i doprineti promociji i implementaciji tako značajnog segmenta održivog razvoja. Potrudimo se da u sledećim brojevima, u saradnji sa Misijom OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori, pored aktuelnosti koje će vreme i aktivnosti doneti, na stranicama našeg časopisa prikazemo i uspešne primere primene obnovljivih i alternativnih izvora energije iz lokalnih sredina Srbije.

Počevši od ovog broja, svi zainteresovani mogu sa sajta SKGO-a da preuzmu, u PDF. formatu delove knjige koji su prikazani.

Svečanim potpisivanjem ugovora između Evropske agencije za rekonstrukciju i opština iz Srbije započeta je realizacija prve grupe projekata odobrenih u okviru programa Exchange. Ugovor je potpisan 29. septembra u prostorijama Stalne konferencije gradova i opština, uz prisustvo predsednika opština, njihovih zamenika i drugih članova projektnog tima iz deset opština iz Srbije, kao i predstavnika EAR-a.

U narednih deset meseci naše opštine će realizovati odobrene projekte u oblastima jačanja kapaciteta i unapređenja rada opštinskih službi, izrade strateškog plana razvoja opštine i lokalnog ekonomskog razvoja, poboljšanja komunikacija sa građanima kroz osnivanje opštinskih uslužnih ili infomativnih centara, zaštite životne sredine i upravljanja otpadom, rada sa mladima. Važna komponenta svih projekata jeste saradnja sa partnerskom opštinom: opštinski eksperti iz Evropske unije biće aktivno uključeni u proces planiranja i realizacije aktivnosti. Oni će pomoći svojim kolegama iz srpskih opština da razviju organizacione ili strateške planove, držaće treninge i individualne konsultacije u različitim oblastima, a u skladu sa standardima koje EU primenjuje u ovim oblastima. Druga strana ove saradnje jesu posebite predstavnici opštine iz Srbije evropskim partnerima. Tokom ovih poseta oni će imati prilike da se bolje upoznaju sa funkcionisanjem evropskih opština ne samo u oblasti projekta već i u drugim oblastima i da po povratku prenesu znanja svojim kolegama i predlože uvođenje novih modela rada i u naše opštine.

Takođe, opštine će sredstva iz donacija iskoristiti za osavremenjavanje opreme ili adaptaciju dela opštine, naročito prostorija u kojima se nalaze službe za rad sa građanima. Opštine će tokom deset meseci saradnje na realizaciji odobrenih projekata moći bolje da se upozna-

## Drugi krug za opštine

Drugi poziv za podnošenje opštinskih projekata biće objavljen u periodu od 5. do 10. oktobra. Poziv je otvoren za sve opštine iz Srbije čiji projekti nisu odobreni u prvom krugu (opštine čiji su projekti odobreni mogu učestvovati samo kao partneri), a detaljne informacije o uslovima poziva, kao i dokumentaciju za pripremu projekta možete naći na internet adresi [www.exchange.org.yu](http://www.exchange.org.yu).



## Materijali za pripremu projekata

Da bismo pomogli gradovima i opštinama da što bolje pripreme projekte, tim programa Exchange razvio je posebnu sekciju na veb-sajtu “Materijali za pripremu projekata”. Sve zainteresovane lokalne samouprave, a i druge organizacije, moći će u okviru ove sekcije da pronađu materijale za pripremu projekata, uključujući prezentacije i materijale korišćene na treningu “Priprema projektnog predloga prema zahtevima EAR-a”, primere projekata odobrenih u prvom krugu poziva za podnošenje opštinskih projekata, kao i primere projekata koji su realizovani u našem okruženju a za predmet imaju međudržavnu saradnju na opštinskom nivou.

ju sa svojim partnerima, da razmene iskustva i u drugim oblastima i uspostave trajniju saradnju koja bi kao rezultat imala bratimljenje sa opštinama iz EU-a na novoj osnovi razmene iskustava i međusobnog pomaganja. Pozivamo sve opštine koje nemaju partnerske opštine u Evropskoj uniji da što pre pošalju kratak opis projekta, uključujući i tematsku oblast (u najviše dva paragrafa) i kontakt detalje timu programa. Ove informacije biće objavljene na veb-sajtu [www.exchange.org.yu](http://www.exchange.org.yu), u sekciji “Potraga za EU partnerima”. Opštine iz Evropske unije tako će moći da se informišu o opštinama iz Srbije koje traže partnera za realizaciju projekta.

IRINA SLAVKOVIĆ

Grad/opština iz Srbije Partnerska opština iz EU

Aleksinac	Šentjur, Slovenija
Valjevo	Fafenhofen, Nemačka
Kragujevac	Kijov, Češka
Kruševac	Žalec, Slovenija
Novi Beograd	Vilnius, Litvanija
Paraćin	Murska Sobota, Slovenija
Palilula, Niš	Aarhus, Danska
Sremska Mitrovica	Aarhus, Danska
Čičevac	Hrastik, Slovenija
Čačak	Brezno, Slovačka

## AKTIVNOSTI SKGO

### Imovinska deblokada razvoja

Na sednici Odbora za smanjenje siromaštva Narodne skupštine Republike Srbije, održanoj 31. avgusta 2005, predstavljena je inicijativa gradova i opština u Srbiji za uspostavljanje imovine lokalne samouprave i održana prezentacija rezultata Studije o ekonomskim posledicama podržavljenja imovine lokalne samouprave.

Inicijativu za donošenje zakona za uspostavljanje imovine lokalne samouprave podnela je Stalna konferencija gradova i opština, a na sednici ju je predstavio generalni sekretar SKGO-a Đorđe Staničić. Novim zakonom o imovini lokalnih zajednica, čiji nacrt razmatraju ministarstva Vlade Srbije, posle deset godina opštinama i gradovima vratilo bi se pravo da same raspoložu imovinom koju koriste, što im je uskraćeno Zakonom o sredstvima u svojini Republike Srbije.

“Primena tog zakona blokirala je ekonomske razvojne inicijative lokalnih samouprava”, rekao je Đorđe Staničić i ukazao da je Savet Evrope još pre tri godine zatražio da se opštinama i gradovima vrate puna svojinska ovlašćenja. Usvajanjem zakona o imovini lokalne samouprave opštine i gradovi mogli bi mnogo efikasnije da upravljaju imovinom i da je koriste u svrhu podsticanja ekonomskog razvoja, istaknuto je na sednici. Donošenje ovakvog zakona ubrzalo bi proces jačanja demokratskih institucija na lokalnom nivou, povećalo ekonomske kapacitete gradova i opština i pozitivno uticalo na ukupne procese otvaranja prema savremenim evropskim i svetskim tokovima, navodi se u Inicijativi za donošenje zakona,

koju su potpisali predstavnici 139 opština i gradova u Srbiji. Studiju o ekonomskim posledicama podržavljenja imovine lokalne samouprave predstavili su Kosovka Ognjenović iz Instituta G17 i dr Zoran Njegovan iz Ekonomskog instituta. Dr Njegovan je naglasio da godišnja šteta,

nepostojanja imovine lokalne samouprave izneli su i predsednici opština – Dejan Šulkić, predsednik Opštine Velika Plana, Miroljub Stojčić, predsednik Opštine Vranje, Goran Knežević, predsednik Opštine Zrenjanin, Vidoje Petrović, predsednik Opštine Loznica,



SEDNICA ODBORA ZA SMANJENJE SIROMAŠTVA NARODNE SKUPŠTINE SRBIJE

koju trpe opštinski budžeti zato što se imovina ne nalazi u vlasništvu lokalne samouprave, iznosi oko 103 miliona evra. Ovaj podatak ne uključuje izgubljenu dobit zbog nerealizovanih investicija, a gubici u vidu nerealizovanih radnih mesta procenjeni su za 2005. godinu na 4000 radnih mesta.

Konkretno probleme, iskustva i gubitke sa kojima su se suočili u svojim opštinama usled

kao i Ivanka Čubrilo, načelnica Odeljenja za privredu grada Novog Sada. Predsednica Odbora za smanjenje siromaštva Snežana Stojanović-Plavšić rekla je da će taj odbor najverovatnije podržati inicijativu za donošenje novog zakona, a članica Odbora Lejla Ruždić je ukazala na potrebu da zakon podrže sve stranke.

## OPŠTINSKI ŽIVOT

### UŽICE

#### Policajke na ulicama

Užičani su bili pomalo iznenađeni kada su na ulicama primetili neobične policajke – u suknjama. Mlade i lepe, odmah su izazvale simpatije prolaznika. Užički sekretarijat unutrašnjih poslova je od 1. septembra primio 27 žena policajaca, koje su prethodno uspešno završile obuku u Kuršumlijskoj Banji. Deset ih je u Užicu, jedna u Arilju, šest u Požegi, sedam u Priboju, tri u Prijepolju i jedna u Čajetini. One su rasporede-

ne na poslove obezbeđivanja saobraćaja i javnog reda i mira, a ne u kancelarije. Na konkurs se javilo 180 devojaka iz našeg kraja, ali su samo njih 37 postale policajci.

### ARILJE

#### CRDA dani

U Arilju su 24. septembra održani CRDA dani. Tim povodom u rad je pušten novoizgrađeni rezervoar za vodu kapaciteta 1000 m<sup>3</sup>. Predsednik opštine dr Zoran Mićović i direktor IRD-a za Zapadnu Srbiju Džesi Banč zajedno su svečano u rad pustili ceo sistem. Izgradnja rezervoara za vodu deo je projekta “Unapređenje sistema vodosnabdevanja u Arilju”.

### VALJEVO

#### Potpisan sporazum o gasifikaciji

Predsednik Opštine Valjevo dr Jovan Tomić sa saradnicima, boravio je u Šapcu gde je potpisan aneks sporazuma o saradnji prilikom realizacije programa gasifikacije u Srbiji između Ministarstva rudarstva i energetike Republike Srbije, NIS Energogasa iz Beograda i 23 opštine Zapadne Srbije, među kojima je i valjevska. Sporazum o saradnji podrazumeva, pored ostalog, da se izgradnja gasovodnih objekata finansira iz sredstava JP Naftna industrija Srbije, iz opštinskih budžeta, sredstvima građana i drugih korisnika prirod-

nog gasa, ali i sredstvima međunarodnih finansijskih institucija.

### BLACE

#### Geotermalni resursi

U centralnom delu Mačve otkrivena je najintenzivnija konduktivna geotermalna anomalija u celom Panonskom basenu, jer je u bušotini BB-1 na dubini od 412 metara otkrivena termalna voda sa temperaturom od 75°C. Rezultati dobijeni hidrogeotermalnim modeliranjem pokazuju da je kod Bogatića moguća eksploatacija geotermalne energije sa termalnom snagom od najmanje 150 MW, ali njeno korišćenje još nije počelo.

## Kineska delegacija u poseti Srbiji

U okviru saradnje između SKGO-a i Kineske narodne asocijacije za prijateljstvo sa stranim državama (CPAFFC), započete u novembru 2003. godine a nastavljene posetom Kini 17-23. maja 2004, delegacija ove asocijacije je 18-21. septembra posetila Srbiju. Posetu su organizovali SKGO i Kineska ambasada u Beogradu u okviru obilaska zemalja regiona Balkana.

Osmočlana delegacija koju je predvodio gospodin Liu Ziming, potpredsednik Asocijacije, obišla je tokom četiri dana Sremske Karlovce, Beograd, Novi Sad, Pančevo i Pirot. Delegacija je imala razgovore sa čelnim ljudima tih opština i gradova: Milenkom Filipovićem, predsednikom Opštine Sremski Karlovci, Radmilom Hrustanović, zamenicom gradonačelnika Beograda, Majom Gojković, gradonačelnicom Novog Sada, Srđanom Mikovićem, predsednikom Opštine Pančevo i predsednikom Odbora za međunarodnu saradnju SKGO-a, predstavnicima Regionalne privredne komore Pančevo i njihovim kolegama iz Sekretarijata za privredu i privatno preduzetništvo Pančevo. Poseta je završena u Pirotu, gde su delegaciju primili Vladan Vasić, predsednik Opštine Pirot, Vesna Mijalković, načelnik Pirotskog okruga, predstavnici Slobodne zone Pirot i korporacije Tigar. U razgovorima je izražena spremnost na produbljivanje saradnje i uspostavljanje konkretnih partnerskih odnosa, kao što su potpisivanje protokola o saradnji između partnerskih gradova, unapređenje ekonomske saradnje na nivou malih i srednjih preduzeća i organizacija nedelja/meseći kulture. Tako je, između ostalog, predstavnik grada Zengzoua predložio da Pirot pošalje pismo o namerama na osnovu

kojeg bi bili odabrani odgovarajući privredni partneri u ovom kineskom gradu. Pomenuti su datumi već ugovorenih poseta dosadašnjih gradova-pobratima i omogućena pomoć CPAFFC u organizaciji tih poseta. Inicijative za saradnju pojedinačnih gradova koje su prošle početnu fazu i dobile pristanak takođe su bile tema razgovora.

Kineska asocijacija izrazila je želju da u narednoj godini bude domaćin kombinovanoj delegaciji koja bi se sastojala od predstavnika SKGO-a i određenog broja drugih predstavnika zainteresovanih organizacija i privrednih subjekata iz gradova i opština Srbije. U vezi s tim, čelnim ljudima posećenih mesta biće upućen i zvaničan poziv. Predstavnici CPAFFC-a ističu da je Stalna konferencija gradova i opština znatno doprinela saradnji dveju organizacija i zemalja, potvrdivši se i ovom prilikom kao dobar organizator i domaćin. Gradovi i opštine koji su bili partneri u razgovoru ocenjeni su kao veoma interesantni potencijalni partneri za veći broj kineskih gradova. CPAFFC je spreman da svojim mogućnostima i kontaktima pomogne bratimljenje svakog zainteresovanog grada i opštine Srbije sa gradovima Kine, kao i da bude kanal komunikacije između drugih partnera iz dveju država. Posetama je posvećena i odgovarajuća pažnja lokalnih medija.

## Izabran predsednik NALAS-a



U Skoplju je 6. septembra 2005. održana prva godišnja skupština NALAS-a koji predstavlja regionalnu mrežu asocijacija lokalnih vlasti iz 12 država Jugoistočne Evrope, koja obuhvata više od 4000 lokalnih zajednica i 60 miliona stanovnika.

Više od 60 učesnika generalne skupštine pozdravili su, između ostalih, i Vlado Bučkovski, predsednik Vlade Republike Makedonije, Andrej Petrov, predsednik Zajednice makedonskih opština, Radmila Sekerinska, potpredsednica Vlade Republike Makedonije zadužena za pitanja EU-a, Rizvan Sulejmani, ministar za lokalnu samoupravu u Vladi Republike Makedonije, Đovani di Stasi, predsednik Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope, i Goran Svilanović, predstavnik Pakta za stabilnost za Jugoistočnu Evropu.

NALAS je projekat koji se pod okriljem Saveta Evrope izvodi već pet godina i to na području od Slovenije do Grčke i od Albanije do Moldavije. Do sada je bio aktivan kao neinstitucionalizovani oblik delovanja predstavnika opština, ali od sada će upravni organi imenovani na prvoj skupštini obezbediti profesionalizaciju rada, a time i veću efikasnost autonomije lokalnih vlasti u regionu.

Predstavnici 12 nacionalnih zajednica opština izabrali su rukovodstvo NALAS-a za mandatni period od devet godina. U skladu sa statutom, na čelu organizacije nalaze se predsednik i dva potpredsednika, od kojih prvi potpredsednik ima neposrednu nadležnost da zamenjuje predsednika, kao i ovlašćenja da zastupa ovu regionalnu instituciju. Za predsednika NALAS-a izabran je Tarzan Milošević, predstavnik crnogorskih opština, za prvog potpredsednika predstavnik slovenačkih opština dr Štefan Čelan, predsednik Opštine Ptuj, dok će drugi potpredsednik biti Emil Calota, predstavnik rumunskih lokalnih vlasti. Učesnici su na skupštini raspravljali i o perspektivama rada NALAS-a do kraja godine, a dvodnevni sastanak zaključen je zasedanjem oficira za vezu asocijacija lokalnih vlasti članica NALAS-a.

### PARAČIN

#### Paketi za bebe

U okviru obeležavanja praznika opštine Paraćin, 47 beba rođenih do kraja avgusta ove godine dobilo je od Skupštine opštine poklon-pakete. Akcija dodele paketa bebama traje već nekoliko godina, a od početka ove godine ukupno je podeljeno 310 paketa.

### INĐIJA

#### Pet miliona dinara za prvo dete

Sve porodice sa prvorodnim detetom na teritoriji opštine Inđija, koje su u avgustu dobile prinovu, primile

su novčanu pomoć od Opštine Inđija u iznosu od 16.700 dinara. Opština je izdvojila u budžetu pet miliona dinara za pomoć porodicama koje su dobile prvo dete, a do sada je za tu namenu isplaćeno više od 2,5 miliona dinara.

### SREMSKA MITROVICA

#### Izgradnja nove trafostanice

Izgradnju nove trafostanice Modren, koja će obezbediti kvalitetno i sigurno snabdevanje električnom energijom u severnoj Mačvi, Elektroprivreda Srbije je stavila u stepen najvećeg prioriteta i tim povodom lokaciju Modren je nedavno posetio Vladan Đorđević, direktor Elektroprivrede

Srbije. Za sada je urađena kompletna projektna dokumentacija, izabrani su izvođači radova, a sredstva od tri miliona evra obezbeđena su potpisivanjem ugovora EPS-a sa Svetskom bankom za razvoj.

### ZAJEČAR

#### Osiguranje za penzionere

Kompanija Dunav osiguranje u Zaječaru, kod koje je osigurano oko 26.000 timočkih penzionera, povećaće od 1. oktobra osigurane sume za penzionere, koje će iznositi od blizu 19.000 do 60.000 dinara. Premija osiguranja biće povećana sa 70 na 100 dinara mesečno.

### VRBAS

#### Četiri miliona za zdravstvo

Za sanaciju zdravstvenih ambulanti u Ravnom Selu, Kucuri i Bačkom Dobrom Polju, koje rade u okviru Zdravstvenog centra "Veljko Vlahović" u Vrbasu, lokalna samouprava odobrila je četiri miliona dinara.

### ČAČAK I KRALJEVO

#### Prioriteti za 2006.

Predsednici opština Kraljevo i Čačak obratili su se sugrađanima sa molbom da predlože prioritete potrebe u narednoj godini.

# Jesmo li se dobro upetljali u mrežu?

Istorijski gledano, prva globalna komunikaciona mreža (Global Network), koja je 24 časa neprekidno dostupna, jeste radio-mreža. Ona je okrenuta čulo sluha (naši bi rekli, radi "na uvice") i čim uključite sokočalo zvano radio-aparat, vi ste on-line. Onda morate da nađete adresu sajta (putem herc-frekvencije) tj. stanice i možete da surfujete po dugim, srednjim ili kratkim, kasnije i ultra-kratkim talasima. Ako imate još jedno sokočalo, zvano magnetofon, snimite šta hoćete i onda radite off-line. E, tu nije kraj – možete da budete i interaktivni, i to uz malu pomoć naročitog sokočala zvanog telefon, sa žicom (sada ga zovu "drveni"). Pozovete i voditelj vas pusti u etar – čujete se (i u sebi), ali i preko radija!

Vratimo se tezi da je radilo samo uho – to je delimično tačno. Obavezno magično oko, a kod boljih modela radio-aparata i svedena mapa Evrope ili čak i sveta sa sajtovima označenim lampicama (kao čiode), jeste nešto u šta se obavezno gledalo, dok se pomno slušalo. I, eto paradoksa! Svako je tada video svoje filmove i spotove u nestandardizovanim forma-

tima i rezolucijama, i mašta je nadoknađivala ono što se ne gleda! Te se pokretne i nepokretne slike nisu mogle razmeniti niti ujednačiti – one su nepovratno ostajale u folderima i fajlovima, ličnim, intimnim i nedostupnim. Onda su se pojavili mobilni radio-aparati (ovde poznati kao "tranzistori"), koji su se sa ponosom nosali i pokazivali, kao danas njihovi praunuci mobilni telefoni. Zajedničko im je to što je nastala trka za što manjim primerkom. Nedugo posle radija, u kućama se pojavilo čudo zvano električni štednjak ili šporet sa prozorčecom. To je zamenilo neomeđeno zurenje u vatru i unelo u kućnu svakodnevnicu ekran. Kroz njega se off-line pratio razvoj sajta (npr. pileta sa krompirčićima) u pravcu on-line potrošnje unutar male mreže veselih korisnika.

Onda su radio i šporet spojeni (pogrešno se misli da su spojeni radio i film!) u njegovo veličanstvo televizor – eto i tona i slike ujedno! Sajtovi se traže slično kao na radiju, samo morate da surfujete po krovovima ne biste li ih antenom (ponekad i antenama) pohvatali što više po vazdušno-talasnoj mreži. Tu je presta-

la čarolija ličnih slika – svi ima da vidimo iste slike i tačka! Tako je nastao fenomen da muziku "čujemo" preko pamćenja brzomenjajućih slika, odnosno preko spotova.

Najzad, dolazi Veliki Digitalni brat u obliku računara i u sebe usisava sva, do tada, izmišljena sokočala. Postaje neprikosnoveni dasa u kraju (čitaj: u svetu) i nameće neke nove sajtove i načine kako da im pridete. Tačno je, sada možete da lepите plakate gde hoćete, možete da bacate letke po celom svetu, pišete kredom gde je zabranjeno i uopšte da se siti "nademokratizujete". Pitanje je ko to uopšte gleda, koga zanima ta vaša inventivnost i poruka koju odašiljete? Niste li u poziciji usamljenog brodolomnika koji pušta u okean zapečaćenu flašu? Pomenuti Veliki Digitalni ukinuo je skalu na kojoj lepo piše, npr. Njujork, Honolulu, Beograd itd. Umesto da u novinama pogledate radio ili TV program (sa obavezanim frekvencijama), sada morate da koristite browsere, hiperbrze špijune, pardon: pretraživače, pa onda ključne reči itd., kako biste došli do veb sajta. E, pa nećemo tako Veliki Digitalni! Mi smo, evo, sastavili spisak gradova i opština Srbije koji su se "osajtili", sa adresama (ima ih 95, možda ih ima još, ali nisu nam se prijavili) i dajemo ga na uvid i korišćenje.

Mi ćemo vas obaveštavati o novitetima na stranicama ovog časopisa, a i na našem sajtu (videti pod Adresar).

Mladen Vujović

## Spisak sajtova gradova i opština u Srbiji

Ada <http://www.ada.org.yu>

Aleksandrovac <http://www.aleksandrovac.co.yu>

Arilje <http://www.arilje.org.yu>

Bajina Bašta <http://www.bajinabasta.org>

Barajevo – Beograd <http://www.barajevo.co.yu>

Batočina <http://www.batocina.co.yu>

Bač <http://www.bac.co.yu>

Bačka Palanka <http://www.backapalanka.org.yu>

Bačka Topola <http://www.btopola.co>

Bački Petrovac <http://www.backipetrovac.org.yu>

Bela Crkva <http://www.belacrka.co.yu>

Beograd <http://www.beograd.org.yu>

Blace <http://www.blace.org.yu>

Bogatić <http://www.bogatic.co.yu>

Bojnik <http://www.bojnik.org.yu>

Čajetina <http://www.cajetina.org.yu>

Čačak <http://www.cacak.org.yu>

Čoka <http://www.coka.co.yu>

Čukarica – Beograd <http://www.cukarica.org.yu>

Despotovac <http://www.opstinadespotovac.org.yu>

Doljevac <http://www.doljevac.org.yu>

Gornji Milanovac <http://www.gornjimilanovac.org.yu>

Indija <http://www.indija.net>

Irig <http://www.yumreza.org.yu/irig/>

Ivanjica <http://www.ivanjica.info>

Kanjiža <http://www.kanjiza.co.yu>

Kikinda <http://www.kikinda.org.yu>

Knić <http://www.knic.org.yu>

Knjaževac <http://www.knjazevac.co.yu>

Koceljeva <http://www.koceljeva.co.yu>

Kosjerić <http://www.kosjeric.org.yu>

Kovin <http://www.opstina-kovin.org.yu>

Kragujevac <http://www.kragujevac.org.yu>

Kraljevo <http://www.kraljevo.co.yu>

Kruševac <http://www.krusevac.org.yu>

Kula <http://www.kula.org.yu>

Kuršumlija <http://www.kursumlija.org.yu>

Lazarevac <http://www.internetmedia.co.yu/lazarevac>

Lebane <http://www.lebane.org.yu>

Leskovac <http://www.leskovac.org.yu>

Ljig <http://www.ljig.net>

Loznica <http://www.lo.sr.gov.yu>

Majdanpek <http://www.muzej-mpek.org.yu>

Mali Idoš <http://www.maliidos.co.yu>

Niš <http://www.nis.org.yu>

Medveđa <http://www.medvedja.org.yu>

Negotin <http://www.negotin.info>

Nova Varoš <http://www.novavaros.org.yu>

Novi Beograd <http://www.novibeograd.org.yu>

Novi Pazar <http://www.novipazar.org.yu>

Novi Sad <http://www.gradnovisad.org.yu>

Obrenovac <http://www.obrenovac.org>

Opovo <http://www.opstinaopovo.co.yu>

Palilula – Beograd <http://www.palilula.org.yu>

Paraćin <http://www.parcin.org.yu>

Petrovac na Mlavi <http://www.petrovacmlavi.org.yu>

Piroć <http://www.piroc.org.yu>

Plandište <http://www.plandiste.co.yu>

Požarevac <http://www.pozarevac.org.yu>

Prokuplje <http://www.prokuplje.org.yu>

Rakovica – Beograd <http://www.sorakovica.org.yu>

Raška <http://www.raska.org.yu>

Ražanj <http://www.razanj.org>

Rača <http://www.raca.org.yu>

Ruma <http://www.ruma.co.yu>

Savski venac – Beograd <http://www.savskivenac.org.yu>

Senta <http://www.zenta-senta.co.yu>

Smederevo <http://www.smederevo.co.yu>

Smederevska Palanka <http://www.smed-palanka.co.yu>

Sokobanja <http://www.sokobanja.org.yu>

Sombor <http://www.so-sombor.com>

Sremska Mitrovica <http://www.sremskamitrovica.org.yu>

Stara Pazova <http://www.stara-pazova.org.yu>

Stari Grad – Beograd <http://www.starigrad.org.yu>

Subotica <http://www.subotica.co.yu>

Topola <http://www.sotopola.org.yu>

Tutin <http://www.tutin.org.yu>

Ub <http://www.opstinaub.org.yu>

Užice <http://www.uzice.net>

Valjevo <http://www.valjevo.org.yu>

Velika Plana <http://www.velikaplana.co.yu>

Veliko Gradište <http://www.velikogradiste.org.yu>

Vladimirci <http://www.macva-okrug.com/SRP/vladimirci.htm>

Vlasotince <http://www.vlasotince.co.yu>

Voždovac – Beograd <http://www.vozdovac.org.yu>

Vračar – Beograd <http://www.vracar.org.yu>

Vrbas <http://www.vrbas.net>

Vrnjačka Banja <http://www.vrnjackabanja.co.yu>

Vršac <http://www.vrsac.org.yu>

Zaječar <http://www.zajecar.info>

Zemun – Beograd <http://www.sozemun.org.yu>

Zrenjanin <http://www.zrenjanin.org.yu>

Zvezdara – Beograd <http://www.zvezdara.org.yu>

Žabalj <http://www.zabalj.co.yu>

Žabari <http://www.zabari.org.yu>

**VREME**

Copyright © 1997–2005 Vreme

PDF izdanje razvili: Saša Marković i Ivan Hrašovec

obrada: Marjana Hrašovec